

Bevingede og ubevingede ord fra dansk revy

Af Lars Brink og Kjeld Kristensen

This article deals with some familiar and unfamiliar quotations that derive from Danish theatre revues. After a section that provides the reader with definitions (for example, of the linguistic term *bevinget ord*), there follows a short history of Danish revue from the first performance in 1849 until today. The section, "Udvælgelse – metode – kilder" (Selection – method – sources) accounts for the way in which the familiar and unfamiliar quotations have been found by searching a variety of sources (especially dictionaries), how their origin has been verified and their distribution checked in modern Danish, and how they are categorised into familiar and unfamiliar quotations. The method has resulted in a list, ordered chronologically, that contains 35 expressions. A closer study of these revue expressions shows among other things that the number of extant revue expressions increases with every period of 25 years. Furthermore, the oldest revue expressions are unfamiliar and most of the expressions come from revue songs. The article ends with a comprehensive list of the expressions, arranged alphabetically, that contains information, including authentic quotations from the revues as well as examples of their use in modern Danish.

Bevingede ord, der har deres oprindelse i litteratur, spænder lige så vidt som litteraturen selv, lige fra Bibelen til Anders And, illustreret ved eksemplerne *skille fårene fra bukkene* og *Langtbortistan*. Også revy er litteratur, på scenen som mundtlig litterær praksis baseret på skrevne tekster. Som revyinteresserede sprogfolk har vi fundet det interessant at undersøge, hvor mange og hvilke bevingede ord der netop stammer fra den danske revyskat, hvormed menes alle slags revytekster, både viser, monologer og sketcher. Vogel-Jørgensen har i sin *Bevingede Ord* (1940, med senere udgaver), store mængder revycitater, men de er næsten alle glemt, og man tvivler på, om de nogensinde har været bevingede, dvs. andet end forfatterens tilfældige minder.

Vi er begge revyentusiaster med god fornemmelse for det bevingede, men måske lige unge nok! Hvis man nemlig vil samle alt, hvad der lever hos nulevende, må man være så gammel som muligt. På den anden side vil udtryk, der kun er bevingede for ganske få gamle, have mindre interesse.

Definitioner

Vi slipper ikke uden om et tørt afsnit med definitioner. (Det gjorde Vogel-Jørgensen, men resultatet var også derefter: en litterær marskandiserbutik).

Ordet *revy* må i sin leksikalske grundbetydning defineres som: *en forestilling med selvstændige afsnit (numre) – evt. med såkaldt rød tråd, men ikke mere, end at numrene kan nydes isoleret, modsat akterne i et skuespil – domineret af humor og præget af satire over kendte begivenheder i den nære fortid.*

Det er påfaldende mange kriterier, men der kan jo også foregå mangt og meget på en scene. Sang og musik er vel ikke påkrævet definitorisk, men i praksis forekommer det altid.

Definitionen af *den sproglige frase* er nem (fagligt): *et etableret flerordsudtryk*. Da langt de fleste bevingede ord er fraser, bruger vi ofte denne term, men det må pointeres, at et bevinget ord kan være et enkeltord, fx (fra Brink & Farø 2007) *papirnusser* og *perestrojka*. I vor samling af bevingede og ubevingede ord med revyoprindelse er 2 ud af 35 enkeltord.

Et ubevinget ord kan naturligvis bruges om ethvert udtryk, der ikke er bevinget, men bruges her om et *forhenværende* bevinget udtryk.

Definitionen af *et bevinget ord* er vanskeligere. Vi låner den naturligt fra Brink & Farø: *et etableret udtryk i et sprog med den – af sprogbrugerens tilegnede og huskede – funktion at udgøre et for en større gruppe velkendt ikke-anonymt citat.*

At citatet er ikke-anonymt, betyder, at afsender mener at kende dets ophavsmand (der ofte er en berømt historisk person). Det står dermed i modsætning til fx (*der er nogen, der siger, at*) *adel forpligter*.

Og endelig *citat*: Et citat (i betydningen 'citering') er *inddragelse af fremmed tekst i egen tekst* (udtrykkeligt ved *inquit*, mere subtilt ved *allusion*).

Det må her understreges (Brink & Farø 2007: 167), at en *recitation* ikke er et citat. Skuespilleren, der spiller Richard III, står ikke og citerer Shakespeare. Ligesom vi heller ikke citerer, når vi synger de små til ro eller læser højt af Søren Kierkegaard. Der er her ingenlunde tale om at inddrage fremmed tekst i egen. Ved citat derimod tager vi stilling til det fremmede, oftest *pro*: »Som Strindberg siger: »Det är synd om människan«« (her tager afsender medansvar), men også *contra*: »Jeg har aldrig fattet Ritt Bjerregaards »hvad ikke alle kan lære, skal ingen lære««. Og der kan være talrige andre relationer, men under alle omstændigheder: Den fremmede tekst forholder sig på én eller anden måde til ens egen. Dét gør den ikke ved *recitation*.

Det er vigtigt at indse forskellen mellem den oprindelige ytring og det deraf opståede bevingede ord. Alle sprogfolk før 2007, selv den store

Jespersen (1915: 145), definerede bevingede ord som den oprindelige ytring. Men hvis det var rigtigt, så ville et kerneeksempel som *det er svært at spå, især om fremtiden* bortfalde. Det tillægges jo Storm P., men med urette. Den oprindelige ytring kendes altså ikke. Derimod lever dette bevingede ord fint op til definitionens krav om *tilegnet og husket funktion som ikke-anonymt citat*, fordi sprogbrugerne, ganske vist fejlagtigt, opfatter det som ikke-anonymt. – Den oprindelige ytring er et stykke *tale* (parole). De bevingede (og ubevingede) ord er dele af individets *leksikon* – med panderter i andres idiolekter. Men aldrig i alles.

Anonymisering

Som alle andre bevingede ord stunder også de revyskabte mod anonymitet. Til sidst har alle glemt den hentydning til tekstoprindelsen, som tidligere lå i udtrykket. Oprindeligt bevingede ord som *ansigt til ansigt; glimre ved sit fravær; så er fanden løs i Laksegade!* kender ingen i dag oprindelsen til. Ofte deler generationerne vandene sådan, at de ældre husker, mens de unge har tabt mindet om oprindelsen, men ikke selve det etablerede udtryk. Vi vil også registrere sådanne forhenværende bevingede, nu ubevingede ord, der er groet ud af den danske revy og lige ind i sproget, nogle gange som en umistelig del af det.

Revyens historie

Baggrunden for vores samling af (u)bevingede revyord er naturligvis, at danskerne i 165 år har været revybejstrede og skattet revycitater. Det er derfor passende at give et kort rids af dansk revys historie som kulturel kontekst til revyordene.

Den første danske revy opførtes den 31. december 1849. Den hed »Nyt-aarsnat 1850« og var forfattet af den behændige Erik Bøgh (1822-1899). Den blev spillet på det gamle Casino-teater.

Dermed gav vi atter en gang svenskerne baghjul. For nok havde de i 1844 i Stockholm oplevet en nytårsforestilling, en farce i fransk og dansk vaudevillestil, men den lever ikke op til prædikatet revy.

Men nordmændene var tidligere ude. Og dog. Stykket, der ligesom det danske kaldtes farce, hed »Ægtemandens Representant« og gik over sce-

nen i Kristiania i december 1848. Men selvom det skosedede norske forhold, var det skrevet af en dansker – Bøgh! – og havde lutter danske skuespillere. Nordmændene tålte nemlig ikke at høre norsk fra scenen – ganske som dansk film før 1955 ikke tålte dialekt i seriøse roller. – Bøgh fortsatte i mange år og fik hurtigt konkurrenter. Forestillingerne gik kun i én eller få dage.

I 1873 sker der noget nyt: sommerrevyer. Med lidt længere spilletid. Nu optræder ordet *Revu* for første gang. Vist efter fransk, (*vaudeville*-) *revue*, men mulig efter de andre danske, i forvejen indlånte betydninger: 'inspektion' o.l.

Genren er klart nok i sin vorden. Kvaliteten tåler ikke nutidens øjne (og ofte heller ikke anmeldernes; der klages over lavkomiske fjællebodsløjer); særlig de mange brandere generer. Ofte afspejler estrupiatets kampe sig i stærkt politiske tekster og i håndgribeligheder i salen. Det ser derimod ud til, at skuespillerne har været fremragende. Sex var der fra begyndelsen masser af, omend let maskeret. Sangerinder bragte til stadighed tekstligt og visuelt deres yppighed i erindring. Det gik så vidt, at fire damer i lette gevandter blev kaldt »fire stykker med bart« (1890), hvad der i den grad faldt brygger Jacobsen for brystet, at han nægtede at udleje det pågældende etablissement til revy.

Revyhistoriens 2. akt begynder i sommeren 1885, hvor samarbejdet mellem de to store, tekstforfatterne Axel Henriques og Anton Melbye, indledes. Nu er kvaliteten i top, og de lægger, betegnende, »al Alvor i det«. De var radikale, men var i hvert fald »runde« i humoren. I 1888 grundlagde de *Blæksprutten*. – I sommerrevyen 1886 får de næste årtiers revymatador, Frederik Jensen (1863-1934), sin hovedrolledebut. Han kan ses i stum- og talefilm og høres synge, men kommer ikke til sin ret. Ifølge alle vidner var han ubetalelig. Som de fleste store komikere ser han gemytlig ud og har i øvrigt altid en let komisk overdistinkt tekstudtale. (Overdistinkthed gik i arv til Carl Alstrup og Liva Weel). Med ham sker den udvikling fyldest, at revyskuespillere stort set kun er revyskuespillere, en tendens, der har holdt sig. Noget tilsvarende gjaldt efterhånden forfatterne: Enkelte guldrandede – som Drachmann – forsøgte sig uden held; det blev en sag for specialister. For det danske folk var revy morsomt og uhøjtideligt. Men for eliten var den gode revyviser nu lige så fornem som Pindars oder. Det fremgår af følgende hilsen til Melbye skrevet af Georg Brandes:

Den gode Vise, det er Viddet, Vinen, Vildskaben, Visdommen sat
paa lette Vers. Den trænger ind som en Pil, den smælder som en

Snert, den jubler sorgløst som Fuglekvidder. Den klapper en Værdighed paa Maven, slaar en Slyngel paa Snabelen, pilker en Torsk, giver Latteren Ord. Den synger Spøgen vaagen og Tungsindigheden i Søvn. Den hamrer med sit Omkvæd en Sandhed ind i de mest fornaglede Hjerner. Et Omkvæd! Et Kongerige for et uforglemmeligt Omkvæd!

Et andet blåt stempel fik revyen, da medlemmer af Kongehuset bivåned en forestilling i 1884.

I 1895 dukkede så alle tiders revydronning op, den indtagende, buttede Dagmar Hansen, der mest sang pikante, pjattede viser. Det var om hende det bevingede ord lød: »Der bor en Sangfugl i Frk. Hansens Bryst. Den har kun et beskedent Pip, men den bor kønt.«

I 1894 gik de politiske numre tilbage. Højre og Venstre havde nemlig forligt sig. Ikke desto mindre blussede der i 1901 med det nye Venstreministerium en strid op mellem revyen og censuren. Censur havde der været hele tiden – i strid med Grundlovens ånd. Og den nye justitsminister i 1901 var ikke særlig liberal. Han hed Alberti og hadede revy. Han forbød nævnelser af kongehus og ministre, ja, sågar ordet *minister* blev forbudt, endog ordet *revy*! Hvad der fik teatret i Frederiksberg Allé (nu Betty Nansen) til at byde på en *sommermenu*! Så da Frederik Jensen fra scenen i 1901 udtalte ordet *medisterpølse*, var han ikke sen til at pointere, at det var med *d*! – Med justitsministerens fængsling i 1908 var striden forbi, men teatercensuren blev først ophævet i 1954.

I 1905 oprandt den første revy helt uden rød tråd, dvs. ingen gennemgående figurer, ingen spillet på revyens navn o.l. Den blev en stor fiasko.

Fra 1912 og nogle år frem så man – særlig hos direktør Frede Skaarup på Scala – megalomane tendenser til at nærme revyen til et kæmpe-show, kaldet varieté: masser af dansepiger, et luftskib, levende islandske heste og – tableau! – en 18-årig miss Bartzeni, der dansede i et bur fuldt af sultne løver! – Tilsvarende tendens begyndte i Cirkusrevyen i 1960'erne og 1970'erne med store seriøse, sensuelle dansenumre og indlagte film.

Perioden 1885-1918 var revyens guldalder. Ikke fordi teksterne var bedre eller seertallene større. Men fordi revyen var eksistentielt vigtigere dengang for sit publikum. Den ene af nærværende forfatteres farfar, f. 1890 i København, har fortalt, hvorledes han hvert år stort set kun ventede på *Blæksprutten* i december og Frederik Jensen om sommeren. For der var næsten ikke andre satiriske tekster at få fat i. 1800-tallets andre

vittighedsblade var gået ind; der var ingen radio og tv. Stumfilmene var aldrig satiriske, hvad teaterkomedierne heller ikke var. Årets sommerrevy blev ventet med længsel, og den »sommerens vise«, der hurtigt blev kåret, blev så resten af året fløjtet, sunget, stampet frem på gade og vej, og dens *Refrain* blev utvivlsomt bevinget eller i hvert fald husket i flere sæsoner.

Niels Birger Wamberg har bekræftet, at der endnu i 1930'erne var en del af denne nimbus tilbage. Tilbagegangen er der intet begrædeligt i, for det siger sig selv, at revyens betydning må mindskes i takt med alle de andre kanalers fremmarch.

Liva Weel fik sit revygenembrud i Odder (!) i 1917 og i København på Scala i 1918 – efter at være blevet vraget som operettediva. Det var københavnsk synftighed, hun slog sig op på og fortryllede alle med. I 1920, i »Hallo Amerika«, var hun en sprællende københavnerpige, hvilket nævnes, fordi musikken var ægte jazz, der nu kunne høres i Danmark (5 år før Armstrongs »Hot Five«). Revy er en genre, der let fører helt nye teatergimmicks og andre kulturfænomener frem.

Revy var blevet en kæmpesucces, efterhånden med månedlange spille-tider. Ligesom den for længst havde slået rod i Provinsen (som der ikke er plads til her). Men den var stadig kontroversiel, angrebet især fra direkte eller indirekte kristent hold. *Kristeligt Dagblad* mente, at Skaarups korpige-gager var så ringe, at staklerne måtte supplere dem på lave steder. Og i romanen *Ny Ungdom* fra 1925 angreb ekspressionismens førstemand, Emil Bønnelycke, der havde besunget den moderne storby, Scala-revyerne for deres tyvstjålne musik, overfede skuespillere (bl.a. Stribolt) og frivolitet, der trak al skønhed og renhed ned i sølet. – Men det store flertal elskede revy. Mest forbløffende var det, at Carl Alstrup, 1920'ernes og 1930'ernes primus motor, ofte gav udtryk for, at han ikke kunne fordrage revy. Den var ikke fin nok.

Tyverne

I tyverne brød mange revystjerner igennem, der endnu huskes: Osvald Helmuth, Marguerite Viby, Christian Arhoff, Storm P. og Arthur Jensen. Tiåret havde ofte varieténumre på tapetet, og der var ret langt mellem de politiske tekster, hvad der fremgår af følgende tophits: »Ølhunden glammer« (med en lille finte til afholds- og dyresagen), »Sonny Boy«, »Nogen gør det aldrig, andre gør det tit« (kysser!), »Sov Dukke Lise«, »Der er Lys i Lygten, lille Mor«, »Maggiduddi«. – Af det politiske kan nævnes en tekst, Storm P. fremsagde, med spil på Thit Jensens antiabort-bog *Frivil-*

ligt Moderskab. Storm kaldte den »skæmtevisen Frivillig Mo’rskab« – frit efter Thit!

I 1925 kommer der en fornyelse: Co-Optimisterne, en gruppe på ni, anført af Ludvig Brandstrup. De virkede lidt mere intellektuelle end forgængerne og var mere kræsne med musikken (lidt a la »Klyderne«). Satire, men ikke så meget over aktualiteter, og en hel del melankolske sange (»Pige, træd varsomt«).

PH

Poul Henningsen var ikke imponeret. Han savnede en linje og fandt sågar visse numre reaktionære. Han ønskede en sammenhængende ideologi, den venstreorienterede (eller »demokratiske«, som han selv yndede at kalde det). Med den ville han ikke bare pirre og more folk. Han ville *opdrage* sit publikum. Han brød sig ikke om at spotte navngivne personer, men ville udstille de konservative vaner og normer. Det lyder som voksen-genopdragelse, men gik meget godt, bl.a. fordi der i praksis måtte være flere om at skrive revyerne, og fordi han var så dygtig og så morsom. Mange af hans tekster har komisk lang pegefingert, men i de mindeværdige dominerer det stilsikre. – Det begyndte i 1929 med braget »Ølhunden glammer«, der egentlig er et forsvar for den lille mands bajer, men mest er ordkunst. Senere var det først og fremmest Liva Weel, der tolkede hans tekster – nu også til jazzmelodier af Bernhard Christensen, hvoraf de kendteste er »Ta og kys det hele fra mig« og »Naa«.

PH-revyerne varede til 1932, men PH fortsatte i 1937 og atter i 1940 med Kjeld Abell og komponisten Bernhard Christensen.

Cirkusrevyen

Cirkusrevyen blev stiftet af Osvald Helmuth og andre i 1935. Hovedkræfterne var Helmuth, Brandstrup og Liva Weel. Uforglemmeligst var »Dit Hjerte er i Fare, Andresen« (1936), »Konen, Kællingen, Madammen« (1938) og »Hen te’ Kommoden og te’bavs igen« (1936).

Hornbæk

Stig Lommers Hornbæk-revyer startede også i 1935. Også de var intellektuelle, fikse, og en tand frækkere (»...og Pigen var sytten et halvt!«). Lommer elskede overraskelsesmomentet og indbød i 1936 Danmarks største seriøse diva, fru Betty Nansen, til at synge på melodien »Alexander’s Ragtime Band«.

Besættelsen

Under besættelsen kunne man spille på alle heste. Kunstnerne kunne sole sig i popularitet, men var samtidig lidt oprørske – overfor tyskerne. En gratis omgang? Ikke helt. For flere kunstnere måtte flygte, og én (Svend Asmussen – endda med tyske forældre) blev fængslet i Berlin. Det var deres popularitet og danske sindelag, tyskerne ikke brød sig om. Selve teksterne var jo godkendt af censuren. De bedste af de let oprørske rummede stor poesi (»Man binder os paa Mund og Haand«, »Flyv, min Hest«) og har holdt sig længe efter 4. maj.

1940-1945 var ubetinget revyens anden guldalder. Revy blev umådelig populært. Den var en følelsesventil. Forfatterne gik til stregen og længere, idet de tilsyneladende kun risikerede at blive strøget af den danske censur (vi var jo et selvstændigt land!). Tophits var »Hyp, lille Lotte« og »Saadan er'ed jo« med Ludvig Brandstrup, »Kammerat med Solen« med Sigrid Horne-Rasmussen, »Tante Agathe« og »Saad'n var det ikke i Halvfemserne« med Erika Voigt, »Jeg har aldrig kysset andre end Marie« med Osvald Helmuth, »En yndig lille Fjer« med Gerda og Ulrik Neumann og Svend Asmussen samt »Vi er alle i samme Baad« med Kjærulff-Schmidt. Den sidste er festlig og teknisk smågenial og rummer små hib til værnemagerne (»Entrefyforsøren«) og regeringen (»Roret, der blev borte«). Tyskerne hadede det og generede i 1943 Stig Lommer så meget, at han var nødt til at vise morgenrevy kl. 7 – med stor succes. Til sidst blev tyskernes håndgangne mænd så rasende, at de sprængte Apollo-teatret i luften.

Efter krigen

Fra senfyrerne huskes perlerne »Kys mig godnat« og »La' vær« (over Charles Trenets »La Mer«!), begge med Osvald, og »Jacobsen« med Erika Voigt. Nyt er »Fiffer-Revyerne« (1946-1953 og 1958) med Knud Pheiffer og hans kone, Grethe Thordahl, i spidsen. De lignede Co-Optimisterne og havde dem som forbillede. Som før sagt kan revy føre til meget nyt: I 1950 så man for første gang en neger på en dansk scene, den omfangsrige sangerinde June Richmond, jf. at sangerne i »Porgy og Bess« på Det Kongelige Teater i 1943 var sværtede danskere. Men det blev vildere. I samme forestilling på ABC Teatret sås et helt kor af nøgendanserinder. Som nævnt var der meget bart fra de allerførste revyer, men dette var dog stærkt og koblede fra nu af revy til utvetydig uanstændighed.

I 1949 blev Dirch Passer og Kjeld Petersen knyttet til »Fiffer-Revyen«, de to revykunstnere, vi vel i dag forbinder revy allermost med. Til sidst kom også Jørgen Ryg med.

I 1949 startede Lommer sit ABC Teatret med Osvald, Asmussen, Kelderdirk Bros., Bodil Steen, Lily Broberg og – det kunne man regne med – Lommerpiger. Fra 1961 også Preben Kaas og Jørgen Ryg. Kjeld og Dirchs numre er det danske folks ejendom, skattekister, hvorfra der hæves mere eller mindre private bevingede ord. De berømteste er »Tømmerflåden« (1955) og »Skolekammerater« (1956). De to svor til en hidtil uset crazy-stil med forbillede i amerikansk stumfilm. De overgik forbilledet. Kaas' og Rygs bedst huskede numre var »Hva' ska' vi med kvinder« og »Lykke er«.

Mer Cirkusrevy

Efterhånden var der i 1950'erne kun to revy-scener i København, ABC Teatret og Cirkusrevyen – formentlig især pga. fjernsynets ilmarch. Cirkusrevyen i kæmpeteltet var som i dag en folkelig udstyrsrevy. I senfyrrerne så man Ib Schønberg, Elga Olga og de helt unge Birgitte Reimer, Buster Larsen og Preben Neergaard, og fra 1953 Arthur Jensen og Preben Uglebjerg. Højdepunktet, alle tiders revyguld, tør siges at være »Solitudevej« med Elga Olga, skrevet af Poul »Poeten« Sørensen.

Povl Sabroe overtog teltet som direktør, tekstforfatter og optrædende og føjede følgende til: Bodil Udsen, Marguerite Viby (»Den Jazzende Husmor«, »Før vi fik bil«), og i 1967 Dirch og Preben Kaas (som instruktør og fra 1970 direktør).

Radio- og tv-revy

Fra sentresserne begynder radioen at fremføre revy, og fra 1968 gør tv ligeså lørdag aften. Der er desværre ikke plads her til disse folkekære revyer.

Dansk revy i dag

Efter 165 år på de danske scener lever den danske revy stadig i bedste velgående. I både 2013 og 2014 var der ca. 20 sommerrevyer, og publikum strømmer til, især til de større, etablerede revyer som Cirkusrevyen (godt 180.000 tilskuere i 2013) og revyerne i Nykøbing F., Hjørring og Sønderborg, delvis på bekostning af de små revy-scener i Provinsen. Og som der står på revyernes hjemmeside, revydanmark.dk: »revyerne [er] i stadig udvikling. Tempoet er steget, musikken er blevet friskere, mens teksterne selvfølgelig stadig kredser om politik, skandaler og ikke mindst livet i Danmark her og nu ... Revyerne lever og har det rigtig godt«. Selv set uden disse farvede briller forekommer den beskrevne tendens at have noget for sig.

Udvælgelse – metode – kilder

De bevingede og ubevingede ord, som vi præsenterer i den følgende kronologisk ordnede liste, er fundet ved en metode, der forløber i flere delvis overlappende trin:

- eftersøgning af kandidater til samlingen
- verificering af kandidaternes oprindelse
- undersøgelse af kandidaternes udbredelse i moderne dansk
- kategorisering af de udvalgte kandidater i bevingede eller ubevingede ord

Eftersøgningen af kandidater har fundet sted i følgende kilder: de to danske ordbøger med bevingede ord: Vogel-Jørgensen 1990 og Jarvad 2006, fællesregistret til *Politikens* serie *Lystige Viser*, samt revywiseantologien Jørgensen 2012, *Blandt ølhunde og månestråler*. Desuden har vi søgt på ordet *revy* i Sprognævnets elektroniske nyordliste og i det elektroniske ordbogsmanuskript, der ligger til grund for *Den Danske Ordbog* på nettet. Herved fandt vi kun to udtryk, som vi dog kendte i forvejen. Ordbøgerne er gennemgået for alle udtryk, der er beskrevet i relation til dansk revy. Samlingen af revyudtryk fra Vogel-Jørgensen alene omfatter i alt 220 udtryk, som vi på grundlag af et fælles kvalificeret skøn har kategoriseret som følger:

- 1) bevingede ord (eks.: *det er måden altså*)
- 2) ikke bevingede, men etablerede udtryk med erkendt revyoprindelse (eks.: *adel og borger; præster og bønder*; ikke bevinget, fordi det kun bruges ved recitation)
- 3) etablerede udtryk uden erkendt revyoprindelse (eks.: *på med vanten!*)
- 4) uetablerede udtryk (eks.: *bal i haven*)

At vi tillægger et udtryk egenskaben *erkendt revyoprindelse*, vil sige, at vi hævder, at der eksisterer et almindeligt udbredt kendskab til, at det pågældende udtryk stammer fra en revy.

Kategorierne 1, 2 og 3 tiltrækker sig interesse i den aktuelle sammenhæng, kategori 2, fordi en nærmere undersøgelse godt kan afsløre bevingethed hos nogle af udtrykkene. Den tilsyneladende uinteressante kategori 4 har vi gennemgået sammen med den revykyndige Niels Birger

Wamberg, f. 1930, der nok kunne genkende nogle af udtrykkene, men ikke som bevingede ord fra revy. Vi har dog på hans foranledning hentet det ganske vist lidet udbredte udtryk *have/få blus på lampen* 'være/blive fuld' fra denne gennemgang. Fra Jarvad 2006 er hentet et antal kandidater, bl.a. *koste det hvide ud af øjnene*, og gennemgangen af *Lystige Visers* register (med ca. 3000 visere) har også bidraget med et antal. Endelig har vores mangeårige interesse for og kendskab til dansk revy resulteret i nogle forslag.

Verificeringen af kandidaternes oprindelse i dansk revy er naturligvis afgørende. Den er foregået ved at sammenholde oplysningerne om oprindelse i Vogel-Jørgensen og Jarvad med, hvad ODS med supplement oplyser om udtrykkene. Der er flere typer af tilfælde:

- a) ODS(-S) angiver eksplicit revy som kilde til udtrykket. Eks. (under ODS Haar): *have ondt i håret* (efter en vise fra Scalarevyen 1914)
- b) ODS(-S) har revycitatet som første belæg. Eks. (under ODS-S Cigar): || (*mands-slang*) *om pige ... spec. i forb.* en lille god cigar <citater fra visen 1922>
- c) ODS(-S) har ikke revycitatet, men har ingen ældre citater. Eks. (under ODS I. Ende): *lige glad i begge ender* <citater fra 1902 og 1897>; visen er fra 1894
- d) ODS(-S) har revycitatet, men ikke som det ældste belæg. Eks. (under ODS-S Baad): *være i samme båd* <citater fra Pol. 1931, Jacob Paludan 1933, citat med visen nævnt>
- e) Udtrykket er så særegent og prægnant, at det ikke kan være dannet og udbredt før revyen. Eks.: *cigaretter, whisky og nøgne pi'r*

Undersøgelsen af kandidaternes udbredelse i moderne dansk er foretaget ved søgninger i tilgængelige tekstkorpora og -banker: Korpus.dk (på ordnet.dk), Infomedia, CoREST (DSL-internt søgeredskab i forb. med en tekstbank med avistekster fra 00'erne) samt Google. Mange fundne forekomster af et udtryk viser, at det lever i sproget. Hvis et udtryk derimod er sjældent i moderne dansk sprogbrug, kan det ikke kaldes etableret endsige bevinget for ret mange. Det er tilfældet for udtrykket *træde i et uartigt ord* [: en hundelort] fra Sommerrevyen 1902, der er kendt af den ene af artiklens forfattere, men udtrykket har kun én forekomst i de tilgængelige tekstbanker og må kaldes uetableret hos langt de fleste nu om dage. Udtrykket *blus på lampen* har som tidligere nævnt kun ganske få forekomster

og er på grænsen til at være uetableret. – Helt modsat er situationen for udtryk, der er så veletablerede, at sprogbrugerne tør variere dem kreativt, jf. dette citat om Lego i krise: *I denne weekend åbner Lego en ny forlystelsespark i Californien. Senere kommer turen til Tyskland og Japan. Den danske legetøjs-koncern forsøger at tjene ind på gyngerne, hvad den har mistet på klodserne* (Politiken 21/3 1999). Den alfabetiske liste med de bevingede og ubevingede ord sidst i artiklen bringer for hvert af dem et illustrativt citat fra moderne sprogbrug.

Angående kategorisering af de udvalgte kandidater i bevingede eller ubevingede ord, så kan bestemmelsen af et udtryk som ubevinget blandt nulevende naturligvis kun ske ved et skøn. Vi råder ikke over et panel af gamle revyentusiaster. Hvis vi herudover helt ville gøre os uafhængige af egne erfaringer med udtrykkene, måtte vi teste et større antal sprogbrugere, hvor allerførste problem er, om de overhovedet kender de enkelte udtryk. Dernæst ville testen gå ud på, om testpersonerne så nogenlunde kendte oprindelsen til udtrykket, og dernæst, om de anerkendte det som havende citatfunktion og dermed kendte det som et bevinget revyord. Sådanne tests har vi ikke foretaget.

Kronologisk liste

gå på daudi (Frederiksberg Morskabsteater, »Reisen til Maanen, Sommerrevuen 1876«; Elisabeth (»Lisbeth«) Christensen). Nu ubevinget.

den må du længere ud på landet med (Frederiksberg Morskabsteater, »Kjøbenhavn på Ré-Tour eller Sommerrevuen 1886«). Nu ubevinget.

blus på lampen (Frederiksberg Morskabsteater, »Fra Pjaltenborg til Rosenborg eller Sommerrevuen 1887«). Nu ubevinget.

så er det bal forbi (Nørrebro Teater, »Harper i Luften«, 1893). Nu ubevinget.

ligeglad i begge ender (revyagtig farce, Nørrebro Teater 1894). Nu ubevinget.

stå med håret ned ad nakken (Scalarevyen 1912; Olga Svendsen og Chr. Schrøder). Nu ubevinget.

have ondt i håret (Scalarevyen 1914; Carl Alstrup). Nu ubevinget.

det er lige oppe over (byen) (Scalarevyen 1914; Carl Alstrup). Nu ubevinget.

sikke han kan og så så længe (Scalarevyen 1919; Carl Alstrup). Nu ubevinget.

en go' cigar (Scalarevyen 1922; Carl Alstrup). Nu ubevinget.

se giraffen (Scalarevyen 1922; Hans W. Petersen). Nu ubevinget.

(han har min sympati,) men han har ikke noget at have den i (Scalarevyen 1924; Liva Weel).

din mund siger nej, men dine øjne siger ja (Scalarevyen 1925; Ingeborg Bruhn-Bertelsen)

på med vanten! (Fønix Revyen 1926; Soffy Damaris). Nu ubevinget.

ølhunden glammer (Nørrebro Teater, »På Hodet«; Osvald Helmuth, 1929)

der er altid noget i vejen, når familien skal i skoven (Helsingør-revyen 1936-42; Gunnar Lemvigh)

henne om hjørnet, nede i kælderen (Fønix Revyen 1936; Osvald Helmuth)

hen til kommoden og tebavs igen (Cirkusrevyen 1936; Ludvig Brandstrup)

her går det godt, fru kammerherreinde (Hornbæk Revyen 1936; Sigfred Johansen, indsunget af Gunnar Lemvigh)

konen, kællingen, madammen (Cirkusrevyen 1938; Osvald Helmuth)

vi er alle i samme båd (Hornbæk Revyen 1944; Helge Kjærulff-Schmidt)

det er måden altså (Frederiksberg Revyen 1948; Clara Østø)

cigaretter, whisky og nøgne pi'r (Hornbæk Revyen **1951**; Ove Sprogøe)

strapudemaj (Cirkus Ib **1953**; Elga Olga)

men oven over alting stråler moder sol (ABC Teatret **1955**; Dirch Passer)

babs og nutte (ABC-revyen »Spræl, Sprællemænd, Spræl« **1958**; Dirch Passer og Judy Gringer)

så tager vi den én gang til for prins Knud (Cirkusrevyen **1959**; Birgitte Reimer)

det er ikke mit bord (ABC Teatret **1961**; Dirch Passer)

han rør' på sig (ABC Teatret **1961**; Dirch Passer)

det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det (Helsingør-revyen **1963**; Osvald Helmuth)

så er det om at finde en grimasse, der kan passe (Helsingør-revyen **1963**; Osvald Helmuth)

være nede og lufte hundene (udtale: 'hunənə) (Helsingør-revyen **1964**; Osvald Helmuth)

koste det hvide ud af øjnene (Cirkusrevyen **1965**; Marguerite Viby). Nu ubevinget.

tjene ind på gyngerne, hvad man har mistet på karrusellen (Tivoli Varieteen **1967**; Preben Uglebjerg)

lorteland! (tv-satireprogrammet HOV HOV i slutningen af **1960'erne**; Buster Larsen)

Studier i revyordene

Oplagt er det at undersøge den kronologiske fordeling. Det viser sig, ikke så overraskende, at der er et stigende antal revyord for hver 25-års-pe-

riode. De første 24 år, fra 1876 til 1899 inkl., har afgivet 5 revyord. De næste 25 år, 1900-1924, afgiver 7. 1925-1949 afgiver 10, og 1950-1974 har afsat 13.

Det er ikke lykkedes os at finde et eneste (u)bevinget ord med revyoprindelse fra tiden efter 1970. Den sidste revyviser, der i udbredelse og popularitet kan måle sig med den nimbus og folkegunst, der omgav fortidens revyviser som beskrevet tidligere, er »Solitudevej« fra 1953. Med sine 12 opfindsomme rim på ordet *Solitudevej*, herunder *strapudemaj*, som er med i vores samling og i øvrigt også i *Den Danske Ordbog*, var den så kendt og populær, at man som provinsdreng på feriebesøg i København sommeren efter kunne blive spurgt, om man ikke gerne ville opleve Solitudevej, selvfølgelig helst en mandag i regnvejr! Visen er som »evergreen« optaget i Kulturministeriets kulturkanon under kategorien populærmusik. I begyndelsen af 1960'erne havde Osvald Helmuth succes i Helsingør-revyen med nogle viser, med efterfølgende pladeudgivelse, hvilket har kastet et par bevingede ord af sig. Den sidste revyviser med bred gennemslagskraft er måske »Hvem har du kysset i din gadedør?« fra Cirkusrevyen 1967. En gennemgang af *Blandt ølhunde og månestråler* bekræfter, at der ingen revyviser har været siden, som er nået særlig langt ud over rampen, måske bortset fra »Pensionistvisen« fra Cirkusrevyen 1980. Revyen har åbenbart ikke det samme tag i befolkningen efter 1970. Som nævnt under revyens historie indebærer dette ikke, at der efter 1970 er færre forestillinger eller sælges færre billetter, men blot, at revy ikke »fylder« så meget i danskernes sind pga. den stadig stigende konkurrence fra andre medier og genrer.

Bevinget eller ubevinget

Endnu mere givende end den kronologiske fordeling er fordelingen af stadig bevingede versus nu ubevingede revyord. *Bevinget* indebærer, at der stadig er nulevende danskere, der med det pågældende etablerede udtryk alluderer til, eller citerer, en revytekst og forventer denne reference opfattet af modtageren (Brink & Farø 2007: 166). Vi er udmærket klar over, at talrige yngre, hvis sprog råder over de pågældende fraser eller ord, har dem indlejret som ubevingede. Det gælder fx *så tager vi den én gang til for prins Knud*, en frase, de fleste yngre udmærket kender, men hvis revyoprindelse de er blottet for bevidsthed om; ja, som oftest kender de end ikke salig prins Knud!

Samtlige fraser fra 1876 (*gå på daudi*) og frem til 1922 (*se giraffen*) regner vi for ubevingede hos alle nulevende. Herefter kommer en kort

overgangsperiode, 1923-1926, med en blanding af bevinget og ubevinget. Hvorefter samtlige revyord på listen er bevingede for mange nulevende, med én eneste undtagelse: *koste det hvide ud af øjnene*, som i den grad er gledet ind i sproget, at den til sidst fordunklede mindet om Marguerite Viby.

Betydningsændring

Ca. en tredjedel af de 35 revyord har skiftet betydning på vejen fra revy til folkets nuværende læber. Ændringerne fremgår ved nærmere studium af den alfabetiske liste – forudsat, at læseren er bekendt med de aktuelle betydninger. Men det er nok værd at fremhæve de mest markante.

Gå på daudi udviser den størst mulige betydningsændring. Frasen rummede i 1876 slet ikke noget *gå på*. Der var tale om et rent tralleord (Brink 1998: 139), der optrådte som refræn: *di da daudi* med varianter. Visen handlede om, at et præstekonvent ønskede at lukke sangerindeknejpen »Aftenstjernen« (*Aftenstjernen* er et andet navn for Venus!), hvilket sangerinden (der kaldes »en krænket Aftenstjerne«) naturligvis modsætter sig. Der er altså trods alt en spinkel associativ forbindelse mellem 1876-visens refræn og nutidens betydning 'gå ud at more sig'. Forbindelsen mellem datidens og nutidens brug af ordet (*gå på daudi*) fremgår også af en visetekst fra en sommerrevy fra året efter, 1877, hvor *daudi* optræder i betydningen 'letlevende kvinde', en betydning, der kaldes sjældnen i ODS 1921. – For øvrigt kaldes frasen allerede i 1895 for gammeldags! (Karl Larsen 1895: 65), men den vil åbenbart ikke dø. – Ordet *daudi* er ikke skabt i 1876. Der er tale om et lidt ældre ord, vistnok et tralleord og vistnok smædende, men dets korte forhistorie er dunkel og uden betydning for den nuværende brug, der udgår fra revyvisen.

I *en go' cigar* er der jo i dag tale om en veldrejet pige. Man skal ikke tænke for meget på cigarmetaforen, snarere – men vi blander os ikke i vore læseseres associationer – at hun er god at »ryge«, hvad dét så vil sige konkret. I visen fra 1922 passer metaforikken imidlertid perfekt. Der er tale om en pige med et uheldigt udseende: skeløjet, opstopper, fregnet, buttet over maven, korte »kommodeben« og (dermed) cigarformet, dvs. det modsatte af timeglasfigur. End ikke hendes ansigtsfarve er den rigtige, for den rigtige var i 1922 så lys som muligt, hvor hændes er cigaragtigt ubestemmelig, som »bøftatar«! Men hun er ikke desto mindre sangeren kær, for hun har dæksblad (frivolt, men dunkelt), hun har tilladt sangeren mangt et »sug«!, er ikke bleg for at optræde i peignoir (bemærk rimet), kommer let i »glød«, men allerbedst: Ingen andre har røget hende! Kort

sagt lige noget for tidsånden af i dag: uperfekt i det ydre, lidenskabelig og trofast i det indre!

At se giraffen betyder 'at se berømtheden', og heraf er langt senere afledt en morsom sammensætning: *girafbesøg*, der betegner, at studerende får lejlighed til at træffe en berømthed under en lektion. Men i 1922-revyen var giraffen slet og ret en giraf. Hans W. Petersen gik udklædt som halvstor dreng rundt i Zoologisk Have og råbte: »Jeg vil se giraffen!«. Det er svært at forklare, hvordan dette simple råb kunne kaste et bevinget – og siden ubevinget – ord af sig. Men skuespilleren skal – lille og tæt, som han var – have set yderst komisk ud og måske stået i morsom kontrast til forestillingen om det langhalsede afrikanske dyr. – I øvrigt fornemmer man, at tekstforfatteren gerne så, at *Jeg vil se giraffen!* blev en slags sommerens vrøvle-slagord, hvad også den kendte journalist Andreas Vinding fornåm i sin anmeldelse. Og sådan gik det også ifølge Niels Birger Wamberges far (f. 1873), som så forestillingen i 1922.

En anden drejning møder vi i *han har min sympati, men han har ikke noget at have den i* (1924). Den mand, Liva Weel sang om, var ganske vist »blændende«; hendes »Hjerte danser Jazz«, når hun ser ham for sig i pyja'mas (jf. peignoiret ovf.). Men han er lovlig spinkel og, værst af alt, han er kun seminarist! Han er altså ikke noget at samle på, men har dog gjort sig fortjent til sangerindens »lille sympati«. – I dag tager næsten ingen forsætningen om sympati med, og betydningen er derved kommet langt væk, hen til noget meget abstrakt, nemlig, at der bag et forhold ikke er bæreevne, format eller pålideligt grundlag (for at citere ODS-S' definition). Se i øvrigt vort nutidscitat.

Hen til kommoden og tebavs igen skal oprindelig ikke forstås som en unødvendig ulejlighed, men slet og ret som, at man danser hen til dette møbel langs væggen og tilbage igen til udgangspunktet. Bemærk, at ældre revyelskere udmærket kan huske (syngende og spille) den gamle 1936-verse med dens bogstavelige betydning af refrænet samtidig med, at de kender og bruger den senere betydning. – Teksten er en af de fikseste revyviser, der er skrevet; den var yderst populær i 1950'ernes Giro 413 (hvad der måske ikke borger 100 % for kvaliteten). Dens komik er det antimoderne, det pudsigt provinsielle.

Babs og Nutte er, for kendere, navnene på en kvindelig forsikringskundes to hundehvalpe. Forsikringsagenten tror imidlertid, at de benævner kundens prægtige højre henholdsvis venstre bryst. I dag bruger man ikke ordene sådan; *babs og nutte* betyder 'de to samhørende bryster hos en kvinde eller hos kvinder i almindelighed' og bør følges i overensstem-

melse med *Retskrivningsordbogens* §12 skrives med lille. (Fx *hun var stærkt dekolleteret, så man undgik ikke at blive distraheret af babs og nutte*). – Udviklingen er da den, at man i 1958 og lidt frem udelukkende hentydede til selve sketchen. Hvorefter en spasmager pludselig begyndte at bruge det i den nye appellativiske betydning. Den ene af os så forestillingen i 1958, men har ingen modstand følt imod *også* at bruge det i den nye betydning. – Arvid Müller skabte ikke udtrykket *Babs og Nutte*. Det gjorde *Politikens* »At Tænke Sig« i 1932, brugt om to dumme blondiner. En orddannelse, der naturligvis grundede sig på det barnlige *babs(er)*. Men igen: Frasen har revyoprindelse, for det er revyen (sketchen med Dirch Passer og Judy Gringer), der har udbredt den.

Så tager vi den én gang til for prins Knud. I 1. vers af visen fra 1959 er betydningsnuancen: 'gentagelse af en erotisk scene, fordi prins Knud ikke kan få nok'. I de to næste vers er nuancen: 'gentagelse, fordi prins Knud er tungnem'. I dag er betydningen ingen af disse, men slet og ret '(træt-tende) gentagelse'. – Baggrunden var, at der i 1958 opførtes en fransk erotisk ballet på Falkonerscenen i København. Blandt tilskuerne var kongens bror, arveprins Knud, med gemalinde. De sad så yderligt, at de ikke kunne se den særlig dristige badeværelsesscene. Da teaterdirektøren bagefter spurgte dem, hvad de syntes, svarede arveprinsessen ifølge et vidne, at de intet havde kunnet se. Direktøren tilbød da at gentage scenen for de kongelige gæster, nu bedre placeret. Det tog prins Knud imod. Der var altså på ingen måde tale om et kongeligt sexmonster, ej heller om nogen form for tungnemhed. Men sådan måtte folket med dets snavsede tankegang opfatte det. Og sådan fremstillede vidunderskønne Birgitte Reimer det i Erik Leths vise i Cirkusrevyen 1959.

Det er ikke mit bord og han rør' på sig fra samme sketch (1961) kan hurtigt afhandles. Af den alfabetiske liste fremgår det, at udtrykkene i Hans Alfredson og Tage Danielssons svenske tekst oprindeligt skal forstås helt konkret som den velkendte tjenerfrase henholdsvis som 'han bevæger sig'. Først hentydede man altid til sketchen (Dirch Passers »Urban Olsen«-sketch), hvorpå der gik små 10 år, før »bordet« rev sig løs og kom til at betyde 'ansvarsområde' (Sprognævnets ældste belæg herpå er fra 1971). Den anden frase står derimod på sit oprindelige stadium: Afsender tilkendegiver humoristisk og revyalluderende, at nogen stadig er i live.

Undertiden kan man i en gammel revytekst observere, at der eksperimenteres med et udtryks overførte betydning. Det er tilfældet i visen »Bobby, du maa ha' ondt i Haaret« fra Scalarevyen »Bobby« 1914. Her optræder frasen *den er lige oppe over byen* i forskellige versioner som sid-

ste linje i refrænet. Udtrykket i sin bogstavelige betydning har formentlig været brugt under københavnerbegivenheden den 18. september 1912, da luftskibet Hansa med selveste grev Zeppelin ved roret fløj over København. I de tre første vers har udtrykket varierende, men uklar betydning; i første vers fx bruges det som konkluderende bemærkning efter en nats udsvævelser med efterfølgende tømmermænd, måske ligefrem trang til opkast? Men i sidste vers er levemanden og charlatanen Bobby på besøg hos Kamilla; så bliver det nat: *men når mørket ruger; / hun mig voldsomt knuger: / ... Det er nat, / ikke en kat / aner, at / du, min skat / om en stund vil sige: / Nu er den lige oppe over by'n*. Betydningen er vel at »noget dramatisk (her orgasmen) er nært forestående«, den nuværende betydning. Det er i øvrigt betegnende, at verset er udeladt på den indspilning, der foreligger med Carl Alstrup (findes på cd'en, der er vedlagt Scala-bogen, Eigtved 2012). Det vers gik an på scenen, men ikke på en indspilning beregnet for sam- og eftertiden.

Poesi og prosa

Langt de fleste af revyfraserne stammer fra viser. Som nævnt under revyens historie var det »sommerens revywise«, vore oldeforældre gik og længtes efter i den danske vinter. Viserne er revyernes slagnumre. Faktisk hidrører alle revyord skabt før 1955 fra viser (i alt 24), undtagen lige *se giraffen* 1922. Men så skifter billedet. Fra 1955 er det prosaen, der dominerer, og poesiundtagelser er kun: *så tager vi den én gang til ...* (1959), *det er ikke til at se det ...* (1963), *en grimasse ...* (1963) og *tjene ind på gyngerne ...* (1967), i alt 4 – versus 7 prosatekster. Der er ingen tvivl om, at dette afspejler en ændret smag og prioritering hos forfattere og revypublikum.

Revyforfatteren som ophavsmand?

Et bevinget ord behøver strengt taget ikke at være skabt af den, som det udgår fra. Brink & Farø 2007 nævner Bismarcks *Blut und Eisen* og Gorbatsjovs *glasnost* som eksempler på bevingede ord, der var etablerede i forvejen på henholdsvis tysk og russisk.

Hele 8 af vore 35 revyord er tyvstjålet fra andre sprog. Næmlig *se giraffen* (fra *I want to see the camelleopard*, som det hed i den tilsvarende engelske sketch), *din mund siger nej ...* (fra svensk), *her går det godt, fru kammerherreinde* (fra fransk: *Tout va très bien, madame la marquise*), *cigaretter, whisky og nøgne pi'r* (fra engelsk *Zigareets, whisky, and wild, wild women*; bemærk den lille danske forbedring), *men oven over alting ...*, *det er ikke mit bord, han rør' på sig* (alle tre fra svenske tekster af Povel

Ramel), *tjene ind på gyngerne ...* (fra engelsk *to gain on the swings and lose on the roundabouts*, via svensk *tjäna in på gungorna vad man förlorat på karusellen* af Karl Gerhard i en vise fra 1948). Lånene er tegn på, at revyens folk: direktører, forfattere, komponister og måske skuespillere også dengang fulgte med i, hvad der foregik på revy- og varietéscener i udlandet, rejste ud og overværede forestillinger, bl.a. i London, og studerede udenlandsk tekst- og nodemateriale.

Nogle fraser var allerede før tekstens affattelse kendte. Det gælder bl.a. *daudi*, se ovf. *Stå med håret ned ad nakken* var kendt, før frasen blev brugt i visen fra 1912. ODS-S har belæg for udtrykket allerede i 1909, og Vogel-Jørgensen og Scala-bogen fortæller hver sin historie om, at udtrykket cirkulerede i en snæver kreds, før det blev udbredt af visen, en tilblivelseshistorie, man godt kan tænke sig i flere tilfælde. Andre fraser, der eksisterede før revynummeret, men blev eksponeret og udbredt via revyen, er *vi er alle i samme båd* (belagt allerede i 1931 i ODS-S i formen *vi er i samme båd*) og *Babs og Nutte*, se ovf.

Herudover er der selvfølgelig tale om forskellige grader af kreativitet. Et godt eksempel på en ringe grad af kreativitet er *blus på lampen* ('fuldskab') fra 1887. For det første var *blus* meget almindeligere end i dag. Man talte fx fast om at få blus på alle slags lamper: olie-, petroleums-, gaslamper samt på essen, komfuret og temaskinen (ODS). En veletableret ordforbindelse var *få blus på noget*, jf. en herlig jysk frase som (oversat til rigsmål) *Lys i stagen og kortene på bordet ... blus på piben og gniden i hænderne* (Hammerum, *Jysk Ordbog*; man ser det for sig!). Men *blus* kunne også bruges overført, nærmest som *fut* eller *knald* i dag. Således har Wilhelm Rantzau i sin »Døgnflue« (skillingsvise) nr. 16:

*I fordums Tid var der Fut i Marinen,
det ka' nok hænd's, der var Blus paa Maskinen*

hvilket kan udlægges som, at der var »knald på«; med *Maskinen* tænkes vist på temaskinen. På denne baggrund er det klart, at *blus på lampen* tager sig meget mere original ud i dag, end den faktisk var for tekstforfatteren Axel Henriques i 1887.

Som et kuriosum kan det nævnes, at vi længe regnede med, at *koste det hvide ud af øjnene* havde været etableret i snævre kredse, før det fandt vej til Cirkusrevyen 1965 og blev folkeeje. Frasen står nemlig i Thorkild Hansens *Et atelier i Paris. Dagbog 1947-52*, 2. bind s. 51 under datoen 12. juli 1950, dvs. 15 år før Cirkusrevyen 1965. Imidlertid er disse dagbøger først

udgivet i 1990, så den mulighed bestod, at forfatteren, måske uafvidende, var kommet til at blande sit senere sprog ind i dagbogssproget. Dét kan verificeres, eftersom alle hans originale dagbøger nu beror på Det Kgl. Bibliotek. Det viser sig da, at alle de udgivne dagbøger er forfalskede som dagbøger betragtet. Hverken nærværende frase eller en lang, lang række andre står i dagbogsoriginalerne, ligesom hans oprindelige skrivestil er helt omkalfatret under den senere redigering. Dét bliver han ikke ringere af som kunstner, men nok som dokumentarist.

Stjernernes køn

I en megalomant kønsfikseret tid kan vi naturligvis ikke komme uden om revystjernernes køn. Der står et overvejende antal mandlige kunstnere bag revyordene indtil 1924, i alt 10 ud af 12. Det undrer ikke. Dels har mænd sikkert større revytalent end kvinder, sagt ganske uden lighedsfordom, og med tanke på giganter som Frederik Jensen, Carl Alstrup, Dirch Passer, Kjeld Petersen, Preben Kaas, Jørgen Ryg, Ulf Pilgaard, Claus Ryskjær. Dels var udvalget af kvindelige revykunstnere begrænset, eftersom kvinderne nok kunne være vildt beundrede, men ikke desto mindre på scenen var uønskede – af deres ægtemænd. Ingen brød sig om at se sin hustru kastet i grams.

Efter 1924 er den første kvindelige stjerne bag vore revyord Liva Weel (*han har min sympati* ...1924). Dernæst følger Clara Østø 1948 (*det er måden altså*). Herefter giver kønnenes kamp mening: 10 mandlige versus 3 kvindelige kunstnere.

Alfabetisk liste

babs og nutte FRA ABC Teatret 1958: Spræl, Sprællemænd, Spræl. Sketchen *Babs og Nutte* med Dirch Passer og Judy Gringer. Tekst: Arvid Müller. TEKST Kontorchefen: Jaha, De vil gerne tegne en dobbeltforsikring, kan jeg forstå? Kunden: Ja, for Babs og Nutte. Kontorchefen: For Babs og Nutte? Kunden: Ja, mine to små kostbare pussenusser. De har set dem, ikke? CITAT Sangerinden Aura er ikke en genert pige, så der var udkig til babs og nutte (*Se og Hør* 4/11 2010)

blus på lampen FRA Frederiksberg Morskabsteater: Fra Pjalttenborg til Rosenborg eller Sommerrevuen 1887. Visen *Fra Revuen*. Tekst: Axel Henriques og Johs. Buntzen. Melodi: Desormes. TEKST Aa bring en Bænk, jeg er saa svimmel, tænk, / jeg regnede paa Olaf og saa fik jeg et Stænk. /

Mit Syn si'er Pas, det er vist al den Gas. / det Blus paa Lampen var for stærkt paa Haubro-plads. CITAT Der var blus på lampen, da en patrulje fra Færdselspolitiet i Nykøbing F. torsdag klokken 08.10 standsede en 49-årig mand fra Stensved på Lindevej og bad ham blæse ballon. Testen var positiv (Næstved Tidende 19/8 2005)

cigaretter, whisky og nøgne pi'r FRA Hornbæk Revyen 1951. Visen *Fandens oldemor* sunget af Ove Sprogøe. Tekst: Poul Henningsen. Melodi: Tim Spencer. TEKST Cigaretter, whisky og nøgne pi'er. / Jeg ved godt, hvad der lurer i jer's fantasier. / Det der kradser og klør, og en pige, der vil, / det har fanden skabt. Men Vorherre hjalp til. CITAT Kristeligt Folkeparti vil andet end at fokusere på cigaretter, whisky og nøgne piger, sagde Jann Sjrursen i sin tale [på landsmødet] (*Berlingske Tidende* 16/5 1992)

den må du længere ud på landet med FRA Frederiksberg Morskabsteater: Kjøbenhavn paa Ré-tour eller Sommerrevuen 1886. Visen *Gaa længer ud ad Landet*. Tekst: Axel Henriques og Johannes Buntzen. TEKST De der! Heraus begge to, / »Titania« venter, ja værsaago' / den Slags gaar inte min Ven, / Nei De maa gaa helt ud ad Landet med den. CITAT Der eksisterer (heldigvis) nogle markante borgerlige stemmer i det danske åndsliv, men et flertal? Den må I længere ud på landet med (*Politiken* 11/12 2012)

der er altid noget i vejen, når familien skal i skoven FRA Helsingør-revyen i perioden 1936-42. Visen *Familien skal i Skov'n* sunget af Gunnar Lemvig. Tekst: Anker Hansen. Melodi: Leo Svenstrup. TEKST Og saa starter lille Søster med et Indianerhyl, / det er li'som mit Kranie bliver stukket med en Syl. / Og saa er det altsaa sket med Natteroen i Alkov'n, / der er altid no'et i Vejen naar Familien skal i Skov'n. CITAT Der er altid noget i vejen, når familien skal i skoven. Hos Suzanne Brøgger er det den moderne familie som sådan, der er noget i vejen med (*Politiken* 16/1 2013)

det er ikke mit bord FRA ABC Teatret 1961. Monologen *Urban Olsen* med Dirch Passer. Tekst: Børge Müller efter H. Alfredson og T. Danielsson. TEKST Og så, mine damer og herrer, mit speciale, restaurantversionen: Er det ikke Urban Olsen der sidder derhenne? – Det er ikke mit bord. – Må jeg tale med overtjeneren? – Han er død. – Må jeg tale med kokken? – Han rør'. CITAT Vi har fået en stor accept for vore principper. Der er ingen som længere siger: dette er ikke mit bord. Alle opgaver løses i fællesskab (*Berlingske Tidende* 28/4 1991)

det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det FRA Helsingør-revyen 1963. Visen *Opad eller nedad* sunget af Osvald Helmuth. Tekst: Erik Leth. Melodi: Sven Gyldmark. TEKST Men jeg elsker nu min kone, / selv om hun har lå'r i sko'ne. / Hun blev skønhedsdronning nitten hundred' syvogtyve. Tja! / Det er ikke til at se det, / hvis man ikke lige ve' det ... CITAT Det er ikke til at se det, hvis man ikke lige ved det: dette er ikke en trappe, men derimod en reol, der kan formes, som man vil, og bruges til lidt af hvert (*Bo Bedre* 1992)

det er lige oppe over (byen) FRA Scalarevyen 1914: Bobby. Visen *Bobby, du maa ha' ondt i Haaret* sunget af Carl Alstrup. Tekst: Alfred Kjærulf. Musik: Georg Steen-Jensen (frit efter Leo Fall). TEKST Åh, – kys mig en gang, / næ, mer' med tju og bang. / Det er nat, ikke en kat / aner, at du, min skat / om en stund vil sige: / Nu er den lige oppe over by'n. CITAT udligningen til 1-1 var aldrig sådan lige oppe over byen (*Bornholms Tidende* 8/4 2013)

det er måden altså FRA Frederiksberg Teater 1948: Sommerrevyen. Visen *Det er måden* sunget af Clara Østø. Tekst: Arvid Müller. Melodi: Kai Gullmar. TEKST der' aldrig nog'n mænd, der rejser sig op. (*refræn:*) Det er ikke det, at de bli'r sidd'nde, / det er måden altså, de bli'r sidd'nde på, / det er som om linie fem den tilhører dem CITAT jeg tænker her på reklamerne for kommende udsendelser, som begge kanaler excellerer i. For det er jo ikke det, de gør det; det er måden, altså. Og måden er farver, grafik og musik (*Berlingske Tidende* 16/4 1994)

din mund siger nej, men dine øjne siger ja FRA Scalarevyen 1925: Rosen blusser. Visen *Min mund siger nej, men* – sunget af Ingeborg Bruhn-Bertelsen. Tekst: S.S. Wilson. Melodi: Joseph H. Santly. TEKST Når du mig ser, og du mig be'r, / om du må kysse mig, / smiler jeg blot, men du ved godt, / jeg kun vil drille dig. / Min mund siger nej nej, / mine øjne siger ja. CITAT Er du ofte lidt forvirret, når det drejer sig om at læse ham, du prøver at score? Synes du måske, at hans mund siger nej, men hans øjne siger ja? (*Woman.dk* 13/5 2011)

en go' cigar FRA Scalarevyen 1922: Alle Veje fører til –! Visen *En lille go' Cigar* sunget af Carl Alstrup. Tekst: Alfred Kjærulf. Melodi: James Wilson. TEKST det var en lille go'e Cigar. / Jeg mangt et Sug mig nappet har. / Men jeg en Smule svimmel følte mig / saa snart hun var i Peignoir. / For hver Gang Damen kom i Glød, / var Barmen som et Skib i Nød.

CITAT Lisbet Dahl er en go' cigar. Det har man vidst længe. Så længe, at man måske endog kan tale om en årgangscigar (*Ekstra Bladet* 7/10 1993)

gå på daudi FRA Frederiksberg Morskabsteater: Rejsen til Maanen eller Sommerrevuen 1876. Visen *En krænket Aftenstjerne* sunget af Elisabeth («Lisbeth») Christensen. Tekst: Wilhelm Rantzaу. Musik: trad. TEKST saa vil dog Præsterne rydde os væk, / fordi vi synger daudi, daudi daudi daudi / di da daudi, er den ej fræk / fortrylled daudi daudi, daudi daudi daudi / di da daudi, vi har Talang. CITAT I maj i 2004 blev jeg dog en dag ringet op af en gårdejer fra Melby, der savnede to etårige kvier, som havde besluttet sig for at gå på daudi på den vestfynske prærie. Gårdejeren havde været ved at løсне de to unge damer nede ved folden, da de pludselig rendte fra ham (*Fyens Stiftstidende* 20/7 2012)

(han har min sympati,) men han har ikke noget at have den i FRA Scalarevyen 1924: Regnbuen. Visen *Han har min Sympati* sunget af Liva Weel. Tekst: Carl Arctander, Ludvig Brandstrup og Alfred Kjærulf. Melodi: Lauritz Howalt. TEKST Mit hjerte danser jazz ved ham i pyjamas, / han har min sympati, / men han har ikke no'et at ha' den i, / for han er slank som en hjorteskanke, / men han er god og from, / det kan man ikke komme udenom, / det er fordi, / han fik min lille sympati! CITAT Det var store ord, og vi havde ikke noget at have dem i. Vi anede ikke, hvordan vi skulle bære os ad (Peter Dürrfeld: *Appelsiner*, 1990)

han rør' på sig FRA ABC Teatret 1961. Monologen *Urban Olsen* med Dirch Passer. Tekst: Børge Müller efter H. Alfredson og T. Danielsson. TEKST Sig mig, er det ikke Urban Olsen, der sidder derhenne? – Nej, Urban Olsen er jo død. – Nej, det er han ikke. Han **rør'** jo på sig. CITAT taknemmeligheden er død. Næsten. Dog, den er kun skindød. Den rør på sig (*Weekendavisen* 28/8 2009)

have ondt i håret FRA Scalarevyen 1914: Bobby. Visen *Bobby, du maa ha' ondt i Haaret* sunget af Carl Alstrup. Tekst: Alfred Kjærulf. Musik: Georg Steen-Jensen (frit efter Leo Fall). TEKST Hvor var det hun bo'de, / åh mit stakkels ho'de! / Bobby, du må ha' ondt i håret, / hvis ikke, så skal du se, du får'et. CITAT Det er helt ok at skeje ud til julefrokosten, og for mange følger lige så naturligt en dagen derpå med ondt i håret (*Lokalavisen Frederikshavn* 21/10 2009)

henne om hjørnet, nede i kælder FRA Fønix Teatret: Fønixrevyen 1936. Visen *Henne om hjørnet* sunget af Osvald Helmuth. Tekst: Arvid Müller. Melodi: Aage Stentoft. TEKST Henne om hjørnet – nede i kæld'ren, / den er vel nok i top, / glider man ned der og får sig en bajser, / så glider humøret op CITAT den daglige bajer er basis for adskillig finkultur, samtidig med at man henne om hjørnet, nede i kælder, sidder og funderer over sentenserne på en flok højskoleøller (*Berlingske Tidende* 7/12 1990)

hen til kommoden og tebavs igen FRA Cirkusrevyen 1936. Visen *Hen te' kommoden og te'bav's igen (Hofballet)* sunget af Ludvig Brandstrup. Tekst: Alfred Kjærulf. Melodi: Axel Thingsted. TEKST En, to, tre! Ligeud! Og vend! / Maven må vi se at blive a'me'! / Hen te' kommoden og te'bav's igen / og herren vender ryggen til sin dame! CITAT Det danske obligationsmarked var onsdag præget af udsving i en ganske usædvanlig grad. Hen til kommoden og tilbage igen var temaet på en dag, hvor investorerne så småt er ved at miste interessen (*Ritzaus Bureau* 21/12 2011)

her går det godt, fru kammerherreinde FRA Hornbæk Revyen 1936. Visen *Her går det godt, Fru Kammerherreinde* sunget af Sigfred Johansen, indsunget af Gunnar Lemvig. Tekst: Mogens Dam. Melodi: Paul Misraki. TEKST Her går det godt, fru kammerherreinde! / Det går så godt, det går så godt! / En lille ting, som fru'en nok vil finde / er trist, er sket på Deres slot. / En bagatel – den nye skimmel / er død og vrinsker i sin himmel CITAT mens Skat har måttet vinke farvel til 900 millioner kroner, som var blevet forældet, skal Danske Regioner nu spare et tilsvarende beløb på vore hospitaler. Her går det godt, fru Kammerherreinde (*Ekstra Bladet* 31/5 2014)

konen, kællingen, madammen FRA Cirkusrevyen 1938. Visen *Konen, Kællingen, Madammen* sunget af Osvald Helmuth. Tekst: Poul Sørensen. Melodi: Aage Stentoft. TEKST Men der er én bestemt, / der altid helt bli'r glemt: / Hende, som trods alt jo dog er kvinden i ens liv. / Hende, konen, kællingen, madammen, / hun er ingen rosenknop i maj. CITAT Konen kællingen, madammen kært barn har mange navne. Stort tillykke med fødselsdagen d. 14/1. Elsker dig kærligst din mand (*Lokalavisen Egedal Weekend* 14/1 2010)

koste det hvide ud af øjnene FRA Cirkusrevyen 1965. Monologen *Den jazzende husmor* med Marguerite Viby. Tekst: Per Lekang. TEKST Og hvis I spørger om det er dyrt, så må jeg sige: Ja, ærlig talt, det koster det hvide

ud af øjnene, det gør det altså. CITAT Smartphones behøver ikke koste det hvide ud af øjnene. Du får overraskende meget mobil for omkring 1.000 kroner (*Søndagsavisen* 15/6 2014)

lige glad i begge ender FRA Nørrebro Teater 1894: Velkommen i det Grønne. Visen *Min Faders Ben er stift*. Tekst: Anton Melbye og Fr. Richard. Melodi: fransk folkemelodi. TEKST Hvis nogen spør'r Dem ad, / De nu familien kender. / Og jeg er lige glad / omtrent i begge ender. / Tjim-da-da-da-da, Tjim-da-da-da-da CITAT hvorfor så bruge tid, energi, serverplads og båndbredde på at formidle det videre til et publikum på nettet, som godt nok er enormt stort, men desværre også enormt ligeglade i begge ender (*Politiken* 9/9 1999)

lorteland! FRA Tv-satireprogrammet HOV HOV 1968-1970, sendt første gang 2/3 1968. Monologen *Lorteland* med Buster Larsen. TEKST Fyrværkeri kan de heller ikke lave. Lorteland! (sendt nytårsaften 31/12 1968) CITAT Nu mødte han en af sine gode venner, der også kæmpede sig vej igennem elementerne. Han genkendte godt denne fodgænger, men stampe bare videre på sin cykel, gryntende et enkelt ord i forbifarten: Lorteland! (*Dagbladenes Bureau* 17/9 1993)

men oven over alting stråler moder sol FRA ABC Teatret 1955. Visen og monologen *Moder Sol* med Dirch Passer. Tekst: Povl Ramel og Arvid Müller. TEKST Ja, jeg har skrevet en lille fuglesang. Jeg synes selv, jeg har fundet sådan en dejlig titel til denne her. Den hedder: Og oven over alting stråler moder sol. CITAT husk kun på, at oven over alting stråler Moder Sol. Også når det pisser ned (*Ekstra Bladet* 1/7 2004)

på med vanten! FRA Fønix Revyen 1926. Visen *Paa med Vanten!* sunget af Soffy Damaris. Tekst: Alfred Kjærulf. Musik: Raoul Marette. TEKST Paa med Vanten! Nu gælder det minsanden! / Paa med Vanten! Nu op i Vejr't med Panden! / Spyt i Næven og begynd paa en frisk, / vis, du ikke er en slap Suppevisk! CITAT Der er ikke andet at gøre end på med vanten og at komme ud over rampen med at diskutere politik i Danmark. Vi står i en svær økonomisk krise, og det handler om at levere løsninger (*Ritzaus Bureau* 24/3 2013)

se giraffen FRA Scalarevyen 1922: Alle Veje fører til –! Scene med Hans W. Petersen. Tekst: Paul Sarauw. TEKST ? CITAT Pia Kjærsgaard er jo en af

de mest magtfulde kvinder, og jeg må da indrømme, at jeg både var der for at holde mig orienteret – og så også for at se giraffen (*Fyns Amts Avis* 9/8 2004)

sikke han kan og så så længe FRA Scalarevyen 1919: Takt og Tone. Visen *Sikke han kan, og så så længe!* sunget af Carl Alstrup. Tekst: Carl Arctander og Alfred Kjærulf. Melodi: Georg Rygaard. TEKST Dengang som rekrut jeg lå, / var det jo forbudt at gå / op på Smedelinien, / men en snut jeg så, / og da vi kom hen ad stien, / ja, så kyssede jeg pi'en, / af og til kun afbrudt af et hvin: / Sikke du kan! Og så så længe! / Sikke du kan! Og så så længe! CITAT Her er en stor skuespiller på højden af sin formåen. Sikken han kan – og så så længe! (*Aktuelt* 28/11 2000)

strapudemaj FRA Cirkus Ib (Cirkusrevyen) 1953. Visen *Solitudevej* sunget af Elga Olga. Tekst: Poeten (Poul Sørensen). Melodi: Sven Gyldmark. TEKST Så vemodigt bedugger min rude sig / om manda'n, i regnvej, på Solitudevej, / mens jeg sidder og syr på strapudemaj / om manda'n, i regnvej, på Solitudevej CITAT Vore formødre broderede på livet løs, når de sad ved petroleumslampens skær med deres strapudemaj (*Berlingske Tidende* 8/8 1998)

stå med håret ned ad nakken FRA Scalarevyen 1912: Den Traadløse. Visen *Haaret ned ad Nakken* sunget af Olga Svendsen og Chr. Schrøder. Tekst: Alfred Kjærulf. Melodi: trad. TEKST Da xx han fyldte halvfjerds, / det kløed' ham voldsomt her i frakken. / Men han måtte nøjes med et telegram på vers. / Nu sitter han med håret ned ad nakken. CITAT da de fremmede forlod butikken og kassen blev gjort op, så stod personalet ikke alene med håret ned ad nakken, men også med et tab på 900 kroner (*Favrskov Posten* 6/6 2012)

så er det bal forbi FRA Nørrebros Teater 1893: Vinterrevyen Harper i Luf-ten. Visen *Nu er det Bal forbi* sunget af ?. Tekst: Axel Schwanenflügel (Svend Flue). Melodi: Olfert Jespersen. TEKST Politiet det er gi't de kan ikke li' Klubber, der har Bal om Natten, / mange Gange kommer de før Ballet er forbi og noterer hele Klatten. / Og Betjenten som er beleven be'r dem skrubbe a' med Rub og Stub, / skønt at Formanden siger dreven, »vi er bare en dramatisk Klub«. / Men Betjenten be'r, la' vær', la' os være fri for Scener her! / Nu er det Bal forbi, nu kan Musiken gaa hjem. CITAT Det tager et år at skrive en symfoni. Derefter bliver den spillet en gang af det orkester, der uropfører den – og så er det bal forbi (*Politiken* 30/3 2011)

så er det om at finde en grimasse, der kan passe FRA Helsingør-revyen 1963. Visen *En grimasse* sunget af Osvald Helmuth. Tekst: Erik Leth. Melodi: Sven Gyldmark. TEKST Hvis pludselig svigermor kommer, ja De kan sige hvad De vil, / så er det om at finde en grimasse der kan passe CITAT Det er tydeligvis svært for mange turister at finde en grimasse, der kan passe, når de står foran Den lille Havfrue på Langelinie i København. »Var det bare det«, synes de at tænke (*Århus Onsdag* 14/5 2014)

så tager vi den én gang til for prins Knud FRA Cirkusrevyen 1959. Visen *Så ta'r vi den en gang til for Prins Knud* sunget af Birgitte Reimer. Tekst: Erik Leth. Melodi: Sven Gyldmark. TEKST Ballet med seksuel tendens / behager Danmarks arveprins. / Når al folket har kigget sig mæt / på såd'n en uartig ballet, / (*refræn:*) så ta'r vi den én gang til for Prins Knud, / han elsker at se, når jeg spjætter ud. CITAT Lad os gentage en gang til for prins Knud: Gode undervisere kan ikke puttes ned i rigide Excel-regneark (*Jyllands-Posten* 5/3 2014)

tjene ind på gyngerne, hvad man har mistet på karrusellen FRA Tivoli Varieté 1967. Visen *Gyngerne og karrusellen* sunget af Preben Uglebjerg. Tekst: Ulrich Ravnbøl. Melodi: Herbert Steen (Kai Stighammar). TEKST Da Tivoli sku' åbne, sagde kunderne farvel / og gik med både veteranbil og børnekarrusel. / Den stakkels direktør sagde: Nu går vi da fallit! / For folk, de elsked' det der gamle skidt. (*refræn:*) Men hva', så ta'r vi vari'téen med en kunstner, hvis kunst er sjælden, / så vi ka' tjene ind på gyngerne, hvad vi har mistet på karrusellen CITAT Den med at tjene ind på gyngerne, hvad der er mistet på karrusellen, går ikke længere. SAS' milliard-underskud skal hentes ind på besparelser overalt i koncernen (*BT* 11/9 1991)

vi er alle i samme båd FRA Hornbæk Revyen 1944. Visen *Vi er alle i samme båd* sunget af Helge Kjærulff-Schmidt. Tekst: Holger Bech. Melodi: trad. TEKST Adel og borger, præster og bønder, / glæder og sorger og dyder og synder! / Mågerne fly'er, taber de no'et? / Vi er alle i samme båd! CITAT Den ferske krisestemning har rystet folk sammen. Der er sket noget. Vi er alle i samme båd (*Jyllands-Posten* 26/4 1998)

være nede og lufte hundene FRA Helsingør-revyen 1964. Visen *Jeg gider ikke* sunget (og talt) af Osvald Helmuth. Tekst: Epe. Melodi: Amdi Riis. TEKST Anna! Kommer du, Anna? Hvor er du henne, Anna? Nå, hun er nok

nede og luften hundene. Hun er nede og luften hundene. CITAT (udtrykket er næsten udelukkende mundtligt traderet)

ølhunden glammer FRA Nørrebro Teater 1929: På Hodet. Visen *Ølhunden glammer* sunget af Osvald Helmuth. Tekst: Poul Henningsen. Melodi: Ernesto de Curtis. TEKST når din drøvel er stor som en brioche, / så'r det o'ganet, der er løvet tør, / så'r det ølhunden, der glammer, / så'r det bajere-rens time, min ven CITAT Så glammer ølhunden igen, og dørene smækkes op til ølsmagning lørdag den 31. januar i Valhal i Frederikssund (*Frederiksborg Amts Avis* 29/1 2009)

Litteratur

- Brink, Lars 1998: »Onomatopoietika – når udtalen maler betydningen«, i: Hansen, Erik & Jørn Lund (red.): *Det er korrekt*. København 1998.
- Brink & Farø 2007 = Brink, Lars & Ken Farø: »Bevingede ord? I anledning af *Bevingede ORD*, 7. udgave«, i: *LexicoNordica* 14, s. 163-188. Oslo 2007.
- Eigtved, Michael: *Scala – den spektakulære storbyrevy*. København 2012.
- Jarvad 2006 = Jarvad, Pia (red.): *Bevingede ord* (grundlagt af T. Vogel-Jørgensen), 7. udgave. København 2006.
- Jespersen, Otto 1915: artiklen »bevingede Ord« i bind 3 af *Salmonsens Konversationsleksikon*, 2. udgave 1915.
- Jørgensen, Finn (red.): *Blandt ølhunde og månestråler*. København 2012.
- Larsen, Karl 1895: »Om dansk argot og slang«, i: *Dania*, tredje bind. København 1895-1896.
- Lystige Viser* 1-10, fællesregistret i bind 10. København 1985.
- ODS = *Ordbog over det danske Sprog*. 1919-1955.
- ODS-S = *Ordbog over det danske Sprog, Supplement*. 1992-2005.
- Plenov, Leif: *Dansk revy 1850-2000: Et uhøjtideligt tilbageblik*. København 2000.
- Politikens Revyhistorie fra Erik Bøgh til Jesper Klein fortalt af Erik Hvidt*. København 1981.
- Vogel-Jørgensen 1990 = *Bevingede Ord* (ved T. Vogel-Jørgensen og Poul Zerlang), 6. reviderede udgave. København 1990. (1. udgave 1940).